

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ה, 2015
מספר השאלון: 217,004201

יהדות

דינים

לבתי ספר עצמאיים

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון	—	(10×2)	—	20 נקודות
פרק שני	—	(8×10)	—	<u>80 נקודות</u>
סה"כ	—			100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

המשך מעבר לדף ◀

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון (20 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-3.
בשאלות שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה – 10 נקודות).

1. מלאכת האופה והמבשל

- א. האם מותר בשבת להניח מכסה על סיר שעומד על האש? נמק. (3 נקודות)
- ב. באיזה תנאי מותר בשבת לחזור ולחמם בכלי ראשון תבשיל יבש שמבושל כל צורכו? נמק. (2 נקודות)
- ג. הסבר את המושג "מצטמק ורע לו", וכתוב לאיזו הלכה מהלכות בישול בשבת קשור מושג זה. (3 נקודות)
- ד. הסבר מהו "מאכל בן דרוסאי". (2 נקודות)

2. הלכות מוקצה

לפניך טבלה ובה פרטים מהלכות מוקצה בשבת.
העתק למחברתך את האותיות א-י, וכתוב ליד כל אות את תשובתך.

הפריט / החפץ	סוג המוקצה	האם מותר / אסור לטלטלו לצורך גופו או מקומו	תנאי שבו תלוי הדין
פטיש	א.	ב.	ג.
כביסה רטובה בחורף בזמן כניסת שבת	ד.	ה.	
ו.	ז.	ח.	בתנאי שבעל החפץ מקפיד שלא להשתמש בחפץ למטרות אחרות
ט.	נולד	י.	

3. הלכות עובדין דחול והכנה משבת לחול

- א. "אסור [...] להתקרב לסוף 'תחום שבת' כדי להמשיך משם הלאה מיד עם צאת השבת" (פרק י"ד).
- "מותר [...] ללכת בשבת לכיוון מסוים כדי שבמוצאי שבת יהיו קרובים למקום שצריכים לעשות מלאכה מסוימת" (פרק ט"ז).
- הסבר מדוע אין סתירה בין שתי ההלכות האלו. (3 נקודות)
- ב. "שלא יהא הילוכך של שבת כהילוכך של חול".
- איזה "הילוך" נאסר בשבת? ציין מקרה אחד שבו הילוך זה מותר בשבת, ונמק מדוע הוא מותר במקרה זה. (4 נקודות)
- ג. הרוצה לשאול חפץ מחברו בשבת — כיצד ינסח את בקשתו? נמק. (3 נקודות)

המשך בעמוד 4 ◀

פרק שני (80 נקודות)

ענה על עשר מן השאלות 4-15.
בשאלה שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה – 8 נקודות).

4. דיני ברכות

- א. אמר "ברוך אתה ה'", ונזכר שאינו צריך לברך – מה עליו לעשות? נמק. (2 נקודות)
- ב. אמר "ברוך אתה ה' אלקי" אך לא סיים לומר "נו", ונזכר שאינו צריך לברך – מה עליו לעשות?
(2 נקודות)
- ג. בירך ברכה לבטלה – מה עליו לעשות? (2 נקודות)
- ד. המסתפק אם בירך "בורא נפשות" לאחר שאכל – מה דינו? (2 נקודות)

5. דיני יעלה ויבוא

- א. שכח לומר "יעלה ויבוא" בשחרית של ראש חודש, ונזכר:
(1) קודם שאמר "ברוך אתה [...]" המחזיר שכינתו לציון – מה עליו לעשות?
(2) קודם שאמר "יהיו לרצון אמרי פי וכו'" – מה עליו לעשות?
(3) לאחר שאמר "יהיו לרצון אמרי פי וכו'" – מה עליו לעשות?
(4 נקודות)
- ב. "בראש חודש, אם שכח 'יעלה ויבוא' במעריב [...]" אינו חוזר. מדוע? (2 נקודות)
- ג. שכח "יעלה ויבוא" בשחרית ונזכר בכך לאחר שסיים תפילת מוסף ולאחר שכבר עבר זמן תפילת שחרית – מה עליו לעשות? (2 נקודות)

6. הלכות ברכה אחרונה

- א. כתוב איזו ברכה אחרונה יברך:
(1) מי שאכל כחצי זית תפוח וכחצי זית עוגה.
(2) מי שאכל כחצי זית עוגה וכחצי זית פת.
(3) מי שאכל כזית רימון וכזית תפוח. נמק.
(4 נקודות)
- ב. מי שאכל כחצי זית פרי ושתה פחות מרביעית מיץ – מה דינו בנוגע לברכה אחרונה? נמק.
(2 נקודות)
- ג. בעל קיצור שולחן ערוך כתב שמי שרוצה לאכול אגוזים יקפיד לאכול לפחות כזית כדי לצאת מידי ספק. מהו הספק? (2 נקודות)

7. הלכות ברכות

- א. פרס פרוסה אחת מכיכר לחם שלפניו, בירך עליה ואכל, ואחר כך רצה לאכול פרוסה נוספת – האם עליו לברך שוב? בתשובתך התייחס למקרים שונים. (3 נקודות)
- ב. בירך "שהכול" על כוס בירה, ואחר כך הביאו לפניו דגים – האם צריך לברך "שהכול" שוב? בתשובתך התייחס למקרים שונים. (3 נקודות)
- ג. בירך "בורא פרי העץ" על אגוזים, ואחר כך הביאו לפניו תפוחים – האם עליו לברך שוב? נמק. (2 נקודות)

8. הלכות יום טוב

- א. "אין בין יום טוב לשבת אלא אוכל נפש בלבד".
פֶּרֶט אילו מלאכות מותר לעשות ביום טוב. (3 נקודות)
- ב. "מתוך שהותרו לצורך אוכל נפש, הותרו נמי שלא לצורך אוכל נפש".
בָּאֵר כלל זה, וכתוב באיזה תנאי "הותרו". (3 נקודות)
- ג. האם מותר ביום טוב לבשל אוכל עבור בהמה? נמק. (2 נקודות)

9. דיני עירוב תבשילין

- א. מי שאבדה לו ביום טוב הפת שהפריש לעירוב תבשילין, קודם שהכין את צורכי השבת – האם רשאי לאפות ולבשל לצורך שבת? (2 נקודות)
- ב. מי שאבד לו ביום טוב כל התבשיל שהפריש לעירוב תבשילין, קודם שהכין את צורכי השבת, ואין בעיר אדם מישראל שעירב עבור בני העיר – כיצד ינהג? התייחס לשני מצבים. (3 נקודות)
- ג. מי הם הרשאים לסמוך על העירוב של זה שמערב עבור כל בני העיר? (3 נקודות)

10. הלכות חנוכה והלכות מגילה

- א. היכן מוסיפים את תפילת "על הנסים" בתפילת שמונה עשרה? (נקודה אחת)
- ב. שכח לומר "על הנסים" – כיצד ינהג? התייחס לשני מצבים. (3 נקודות)
- ג. (1) אילו ברכות מברכים לפני קריאת המגילה?
(2) ציין שינוי בנוסח של אחת הברכות שלפני קריאת המגילה, אם הקורא כבר יצא ידי חובה והוא קורא שוב עבור נשים.

(4 נקודות)

11. הלכות מאכלות אסורות

- א. הרוצה לאכול בשר, וחברו רוצה לאכול מאכלי חלב על אותו השולחן — על מה עליהם להקפיד? כתוב שלושה דברים. (3 נקודות)
- ב. "אין לשין עיסה בחלב" — מדוע? כתוב שני אופנים שבהם מותר ללוש עיסה בחלב. (3 נקודות)
- ג. הרוצה לבשל בשר בחלב שקדים — על מה עליו להקפיד, ומדוע? (2 נקודות)

12. הלכות תרומות ומעשרות

- א. מהי "תרומה טמאה"? (2 נקודות)
- ב. מהו הדין של תרומה טמאה? בתשובתך התייחס לכוהן ולישראל. (3 נקודות)
- ג. מדוע בימינו אין לאכול פירות שהופרשו למעשר שני? באיזה אופן בכל זאת אפשר לאכלם? (3 נקודות)

13. הלכות שמיטה — הפקר הכרם והפרדס

- א. באילו מקרים רשאי הבעלים לנעול את פרדסו ואת כרמו בשנת השמיטה, ומה עליו לעשות במקרים אלה? (3 נקודות)
- ב. מהו הדין של מי שנעל פרדס שלא כדין, ומה דין הפרות שבפרדס זה? (3 נקודות)
- ג. ממתי יש להפקיר פרדס תפוזים? (2 נקודות)

14. הלכות שמיטה — ביעור שביעית, אוצר בית דין

- א. מתי חל דין ביעור שביעית? כיצד מבערים? (3 נקודות)
- ב. (1) מה דינם של פירות שישראל קנה מגוי לאחר זמן הביעור?
(2) מה דינם של פירות שהיו ביד ישראל בזמן הביעור ולא ביער אותם?
(2 נקודות)
- ג. מהו "אוצר בית דין"? במה שונה דין הפרות שבאוצר בית דין משאר פירות שביעית? (3 נקודות)

15. הלכות ייחוד

- א. באיזה מקרה מועיל היתר "בעלה בעיר", ובאילו מקרים אינו מועיל? (2 נקודות)
- ב. מהו ההבדל בין איסור ייחוד בעיר ביום ובין איסור ייחוד בעיר בלילה? (3 נקודות)
- ג. במה שונה דין ייחוד בעיר מדין ייחוד בשדה? (3 נקודות)

בהצלחה!